ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 19.10.1961 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

113

VYHLÁŠKA
Ústrednej rady odborov

z 8. augusta 1961,

ktorou sa vydávajú smernice o uvoľňovaní pracovníkov zo zamestnania na výkon funkcie v Revolučnom odborovom hnutí

Poslaním Revolučného odborového hnutia je aktívne sa účastniť budovania vyspelej socialistickej spoločnosti, pomáhať vytvárať podmienky pre postupný prechod ku komunistickej samospráve. Pre splnenie týchto vytýčených cieľov získava Revolučné odborové hnutie čo najširšiu účasť pracujúcich, pomáha im v politickom, odbornom i kultúrnom raste, zabezpečuje stále lepšie podmienky pre ich prácu a život. Zodpovedné a náročné úlohy Revolučného odborového hnutia vykonávajú a organizujú státisíce dobrovoľných funkcionárov volených orgánov, ich komisií a zariadení v závodoch, okresoch, krajoch i v ústredí prevažne popri svojom zamestnaní a po svojom pracovnom čase. Široká organizátorská a výchovná práca odborovej organizácie, závažnosť niektorých úloh a podmienky ich plnenia však vyžadujú, aby pracovníci boli v nevyhnutných prípadoch vedením závodov, úradov a ústavov na výkon funkcie v Revolučnom odborovom hnutí uvoľňovaní z práce. V záujme spoločnosti a skvalitňovania činnosti odborových orgánov a organizácií ustanovuje Ústredná rada odborov v zmysle uznesení IV. všeodborového zjazdu a podľa zákona č. 37/1959 Zb. o postavení závodných výborov základných organizácií Revolučného odborového hnutia tieto jednotné a všeobecne platné smernice pre uvoľňovanie pracovníkov z práce na ich pracoviskách na výkon funkcie v Revolučnom odborovom hnutí:

Článok I

1. Funkcie v Revolučnom odborovom hnutí sú funkcie čestné a vykonávajú sa zásadne mimo pracovného času.
2. Výnimočne, pokiaľ to povaha, naliehavosť alebo rozsah plnenia úloh vyplývajúcich z činnosti základnej organizácie Revolučného odborového hnutia (ďalej len „základná organizácia“) alebo vyššieho odborového orgánu vyžaduje, možno funkciu vykonávať aj v pracovnom čase. V takom prípade uvoľní vedenie závodu funkcionára z práce na jeho pracovisku na základe rozhodnutia alebo podnetu príslušného odborového orgánu, ktoré sú pre vedenie závodu záväzné.

Článok II

1. Vedenie závodu uvoľní pracovníka od práce na jeho pracovisku na výkon funkcie v Revolučnom odborovom hnutí:
   a) príležitostne, z prípadu na prípad na čas nevyhnutne potrebný na základe rozhodnutia závodného alebo miestneho výboru Revolučného odborového hnutia, prípadne závodného dôverníka (ďalej len „závodný výbor“) alebo na pozvanie či delegovanie vyššieho odborového orgánu;
   b) trvale na vopred určené pracovné dni v týždni alebo na celú pracovnú dobu, a to v obidvoch prípadoch na dobu celého funkčného obdobia alebo na jeho časť podľa návrhu členskej schôdze alebo konferencie základnej organizácie po schválení okresnou odborovou radou. O trvalom uvoľnení pracovníka z práce na jeho pracovisku rozhoduje okresná odborová rada po

vyjadrení príslušného okresného výboru odborového sväzu (tam, kde nie je okresný výbor odborového sväzu, krajského výboru odborového sväzu).

2. Pokiaľ to vyžaduje potreba plnenia úloh základnej organizácie na úseku administratívno-technickej činnosti, uvoľní vedenie závodu príležitostne alebo trvale potrebných pracovníkov podľa rozhodnutia závodného výboru.
3. Závodný výbor sám nezamestnáva žiadnych vlastných pracovníkov a všetci uvoľnení funkcionári a pracovníci zostávajú v pracovnom pomere k závodu a sú v evidenčnom počte pracovníkov závodu. Vedenie závodu plní voči týmto uvoľneným pracovníkom všetky povinnosti vyplývajúce z predpisov pracovnoprávnych, predpisov o nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení a pod.

Článok III

Podmienky uvoľnenia odborových funkcionárov

1. Odborové orgány pri rozhodovaní o uvoľnení funkcionárov z práce na ich pracovisku sú povinní skúmať skutočnú potrebu a účelnosť uvoľnenia z hľadiska naliehavosti úloh, rozsahu a zložitosti odborovej činnosti základnej organizácie a organizačnej štruktúry závodu, prizerať na najvyššiu hospodárnosť s odborovými i podnikovými prostriedkami. Prípadné schodky v rozpočte základnej organizácie, ktoré vznikli nákladmi na náhradu miezd trvale uvoľnených funkcionárov, sa neuhradzujú z prostriedkov vyšších odborových orgánov.
2. Pri rozhodovaní o trvalom uvoľnení funkcionára vychádzajú odborové orgány zo zásady, že trvalé uvoľnenie je celkom výnimočné.
3. Na trvalé uvoľnenie funkcionárov základnej organizácie na celú pracovnú dobu môžu dať odborové orgány súhlas za týchto ďalších podmienok:
   a) v základných organizáciách, kde počet členov Revolučného odborového hnutia presahuje 500, môže sa uvoľniť jeden funkcionár. Ak nie je potrebné v takejto základnej organizácii uvoľňovať funkcionára na celú pracovnú dobu, môže sa funkcionár uvoľniť tiež len na niektoré, vopred určené pracovné dni v týždni, opakujúce sa pravidelne po celé funkčné obdobie alebo jeho časť;
   b) v základných organizáciách s počtom od 2000 do 4000 členov Revolučného odborového hnutia môžu sa uvoľniť dvaja funkcionári a na každých ďalších 2000 členov môže sa uvoľniť ďalší funkcionár, celkom však najviac deväť funkcionárov.
4. Uvoľnení funkcionári po skončení funkcie sa zaradia na predchádzajúce pracovné miesto alebo funkciu, ktorú zastávali pred uvoľnením. Ak nie je takéto zaradenie možné, pretože pracovné miesto alebo funkcia sa v medzidobí zrušili, zaradia sa so súhlasom závodného výboru aj na iné pracovné miesto alebo funkciu zodpovedajúcu ich kvalifikácii, znalostiam a schopnostiam.
5. Trvale uvoľnení funkcionári základných organizácií a závodných kultúrnych zariadení Revolučného odborového hnutia vykonávajú svoju funkciu v závode alebo zariadení a podľa potreby plnia aj úlohy, ktorými ich poverí vyšší odborový orgán. Pri takomto poverení týmto funkcionárom vyšší odborový orgán uhradí cestovné, nocľažné a diéty spojené s vykonaním úlohy, na ktorú boli poverení, podľa „Smerníc Ústrednej rady odborov o náhradách cestovných a sťahovacích a iných výdavkov pre funkcionárov a pracovníkov ROH“. Vzájomná refundácia náhrady mzdy za čas takéhoto poverenia sa medzi odborovými orgánmi nevykonáva.
6. V závodoch s viacsmennou prevádzkou a kde je viac než jeden uvoľnený funkcionár základnej organizácie vykonávajú funkcionári svoje funkcie podľa smien.

Článok IV

Podmienky pre trvalé uvoľnenie pracovníkov na výkon administratívno-technických prác

1. Pokiaľ to vyžaduje rozsah činnosti závodného výboru možno, uvoľniť na výkon administratívno-technických prác pre závodný výbor administratívneho pracovníka závodu trvale buď na vopred určené pracovné dni v týždni alebo i na celú pracovnú dobu.
2. K trvalému uvoľneniu na časť pracovnej doby, t. j. na vopred určené dni v týždni, môže dôjsť iba v základných organizáciách, kde je viac ako 500 členov Revolučného odborového hnutia. Na celú pracovnú dobu možno trvale uvoľniť jedného administratívneho pracovníka v základných organizáciách, kde je viac ako 1500 členov. V základných organizáciách, kde počet členov

prevyšuje 1500, možno trvale uvoľniť na výkon administratívno-technických prác ďalších pracovníkov tak, aby na štyroch trvale uvoľnených funkcionárov pripadol jeden administratívny pracovník.

Článok V
Náhrada mzdy pri príležitostnom uvoľnení

1. Pracovníkom, ktorí boli príležitostne uvoľnení na vykonanie úloh vyplývajúcich z ich odborovej funkcie v základnej organizácii, pre účasť na schôdzach aktívu konaných i mimo závodu, školení, konferenciách a sjazdoch alebo na vykonanie niektorých administratívno-technických prác, poskytuje náhradu ušlej mzdy vedenie závodu v tej istej výške ako pri ostatných prekážkach v práci. V prípade, že ide o príležitostné uvoľnenie na súvislú dobu dlhšiu ako jeden mesiac, poskytne im vedenie závodu náhradu mzdy určenú rovnakým spôsobom ako pri trvalom uvoľnení.
2. Odborový orgán, z podnetu ktorého došlo k príležitostnému uvoľneniu pracovníka, uhradí náhradu mzdy, ktorú tomuto pracovníkovi vyplatilo vedenie závodu včítane dane zo mzdy a príslušnej sumy poistného nemocenského poistenia. Povinnosť tejto náhrady voči podniku odpadá, ak to ustanovujú osobitné predpisy alebo ak uvoľnený pracovník sám alebo jeho spolupracovníci nahradia zameškanú prácu bez zvýšenia osobných nákladov; u funkcionárov základnej organizácie odpadá povinnosť náhrady, aj keď išlo o činnosť, ktorá bezprostredne súvisí s úlohami závodu.

Článok VI
Náhrada mzdy pri trvalom uvoľnení

1. Trvale uvoľneným funkcionárom závodných a dielenských výborov sa poskytuje náhrada mzdy vo výške zárobku, ktorý by dosiahli pri práci na svojom pracovisku, najviac však do sumy 2500 Kčs hrubého mesačného zárobku. Týmto zárobkom sa rozumie u pracujúcich s premenlivými zárobkami priemerný mesačný zárobok dosiahnutý v posledných 12 mesiacoch pred uvoľneným za pravidelný pracovný čas.

   Pokiaľ funkcionár po časť uvedenej doby nepracoval pre dôležitú prekážku v práci ním nezavinenú (choroba, úraz, tehotnosť, vojenská služba a pod.), neprizerá sa pri výpočte priemerného zárobku na túto dobu. Ak došlo počas posledných 12 mesiacov u funkcionárov k trvalej zmene základnej mzdy, berie sa za základ pre výpočet náhrady mzdy zárobok dosahovaný od tejto zmeny.
2. Ak došlo v priebehu funkčného obdobia k zavedeniu novej mzdovej sústavy v závode alebo k inej zásadnej zmene, určí sa výška náhrady tak, aby zodpovedala priemernému zárobku, ktorý dosiahli rovnako kvalifikovaní pracovníci na predchádzajúcom pracovisku trvale uvoľneného funkcionára od času, keď nadobudla platnosť nová mzdová sústava, alebo od vykonania inej zásadnej zmeny.
3. Ak bol trvale uvoľnený funkcionár znovu zvolený a uvoľnený pre výkon funkcie, berie sa za základ výpočtu náhrady priemerný zárobok, ktorý dosiahli rovnako kvalifikovaní pracovníci na jeho predchádzajúcom pracovisku v posledných 12 mesiacoch pred novým funkčným obdobím.
4. Pri trvalom uvoľnení iba na určité dni v týždni poskytne sa uvoľnenému funkcionárovi pomerná časť náhrady mzdy určená podľa zhora uvedených zásad.
5. Ak treba, aby bol uvoľnený funkcionár zastupovaný v dobe svojej choroby, materskej dovolenky, výkonu vojenskej služby a pod. iným funkcionárom, ktorý bude na tento účel na túto dobu dodatočne uvoľnený, poskytne sa mu náhrada mzdy obdobným spôsobom.
6. Ak uvoľnený funkcionár mal pred svojím uvoľnením voči závodu nárok na odlučné, ubytovné a podobné náhrady, poskytne mu ich po dobu uvoľnenia rovnako závodný výbor, pokiaľ trvajú podmienky pre ich výplatu. Závodný výbor poskytne uvoľnenému funkcionárovi tiež náhradu mzdy pri povolaní na výkon vojenskej služby, pokiaľ k nemu dôjde v dobe jeho uvoľnenia.
7. Pracovníkom, ktorí boli trvale uvoľnení pre administratívno-technické práce základnej organizácie, určí výšku náhrady mzdy závodný výbor, a to tak, aby zodpovedala mzde určenej pre takéto práce v mzdových predpisoch platných pre závod.

Článok VII

Výplata náhrady mzdy pri trvalom uvoľnení

1. Náhradu mzdy trvale uvoľneným funkcionárom a trvale uvoľneným pracovníkom pre administratívno-technické práce základnej organizácie vypláca závodný výbor po zrážke dane zo mzdy zo svojich vlastných finančných prostriedkov. Sumu zrazenej dane zo mzdy, ako aj poistné nemocenského poistenia odvedie závodný výbor vedeniu závodu, ktoré zabezpečí potrebné zúčtovanie s národným výborom i so správou nemocenského poistenia. Prípadné dávky nemocenského poistenia vypláca týmto uvoľneným funkcionárom a pracovníkom tak isto závodný výbor, a to z prostriedkov nemocenského poistenia, pričom zúčtovanie so správou nemocenského poistenia vykonáva závod.
2. Závodný výbor vykonáva výplaty podľa predchádzajúceho odseku na základe osobitnej výplatnej listiny vyhotovenej pre týchto pracovníkov závodom, a to vo výplatných termínoch v závode obvyklých.

Článok VIII

Uvoľňovanie pracovníkov pre činnosť kultúrnych a rekreačných zariadení a pre pionierske tábory Revolučného odborového hnutia

1. Pre činnosť kultúrnych zariadení možno pre niektoré funkcie trvale alebo prechodne uvoľniť príslušných funkcionárov, prípadne administratívnych a technických pracovníkov. O uvoľnení pracovníkov pre výkon funkcie v kultúrnych zariadeniach rozhoduje na návrh členskej schôdze alebo konferencie základná organizácia, ktorá kultúrne zariadenie riadi, okresná odborová rada po vyjadrení príslušného okresného výboru odborového sväzu (kde nie je okresný výbor, krajského výboru odborového sväzu). O uvoľňovaní pracovníkov kultúrnych zariadení riadených vyššími odborovými orgánmi rozhoduje príslušný vyšší odborový orgán podľa osobitných smerníc.
2. Počet trvale uvoľnených pracovníkov pre kultúrne zariadenia sa riadi ich kapacitou, rozsahom činnosti a finančnými možnosťami zúčastnených hospodárskych a odborových organizácií. Spôsob uvoľňovania pracovníkov, ich pracovné a platové podmienky sa spravujú osobitnými smernicami Ústrednej rady odborov „O pracovných a platových podmienkach pracovníkov uvoľnených pre prácu v kultúrnych zariadeniach ROH“.
3. Pre závodné rekreačné zariadenia a pionierske tábory možno výnimočne uvoľňovať v zmysle tejto vyhlášky a podľa pokynov Ústrednej rady odborov pracovníkov pre organizovanie kultúrnej a športovej činnosti v závodných rekreačných strediskách a pre výchovnú, športovú, prípadne prevádzkovú prácu v pionierskych táboroch. O počte uvoľnených pracovníkov pre výkon funkcie v týchto zariadeniach a o dĺžke ich uvoľnenia rozhoduje na návrh členskej schôdze alebo konferencie základnej organizácie okresná odborová rada po vyjadrení príslušného okresného výboru odborového sväzu (kde nie je okresný výbor, krajského výboru odborového sväzu). Do uvedených funkcií sa v pionierskych táboroch uvoľňujú zásadne len takí pracovníci, ktorí majú skúsenosti z práce s deťmi a aktívne pracujú v detských kultúrnych zariadeniach závodov.
4. Závodné výbory refundujú vedeniam závodov mzdu (ušlý zárobok, vypočítaný z ročného priemeru dosahovanej mzdy), ktorú závody vyplatili včítane dane zo mzdy a príslušnej sumy nemocenského poistenia pracovníkom uvoľneným zo závodov na organizovanie kultúrneho a spoločenského života v závodných rekreačných zariadeniach a v pionierskych táboroch. Žiadna ďalšia odmena sa týmto pracovníkom nevypláca. Povinnosť tejto náhrady (refundácie) odpadá, keď uvoľnený funkcionár sám alebo jeho spolupracovníci nahradia zameškanú prácu bez zvýšenia osobných nákladov. U ostatných pracovníkov, ktorých vedenie závodu určí na zabezpečenie prevádzky týchto zariadení, ako sú správca, strážca a pod., sa podniky spravujú vyhláškou Ústrednej rady odborov a Ministerstva financií č. 122/1960 Zb. o poskytovaní prostriedkov a o uhradzovaní nákladov na činnosť základných organizácií Revolučného odborového hnutia v organizáciách štátneho socialistického sektora.
5. Pri vyplácaní náhrady miezd trvale uvoľneným pracovníkom pre činnosť v kultúrnych a rekreačných zariadeniach a pionierskych táboroch sa postupuje podľa článku VII tejto vyhlášky.
6. Pracovníci, ktorí boli uvoľnení na výkon funkcie v kultúrnych zariadeniach alebo výnimočne uvoľnení pre prácu v závodných rekreačných zariadeniach a pionierskych táboroch, zostávajú aj

po dobu tohto uvoľnenia naďalej v evidenčnom počte pracovníkov závodu, alebo sa do neho začleňujú, hoci aj na prechodný čas.

Článok IX

Záverečné ustanovenia

1. Zrušuje sa vyhláška č. 315/1953 Ú. l. (č. 360/1953 Ú. v.) o výkone funkcie člena závodnej rady v pracovnom čase a o náhrade ušlej mzdy.

3. Táto vyhláška nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Predseda: Zupka v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.